

kan gepromoveert en gecreëert worden, hoe onwetend dat hy ook in de Anatomie, oft Botanices is."

't Is niet te verwonderen, dat Bontekoe aan zoo kwalijk onderwezenen de bereiding zijner geneesmiddelen niet toevertrouwde, dat hij zich met zijne ovens bezig hield en proeven nam om nieuwe middelen te vervaardigen. Maar hij deed meer, niet alleen door het houden van openbare lessen en ontledingden, maar door het schrijven van zijn *Nieuw gebouw van de Chirurgie of Heel-konst stuksgewijze opgetimmert*, het eerste deel in 1680, het *Vervolg* 1) in 1681 te 's-Gravenhage verschenen. Hoe geschikt dit ook was om zijne tegenstanders te beschamen, zijne scherpe uitdrukkingen prikkelden hen om het gemeen wijs te maken, dat hij niets deed dan schelden en razen.

Nogmaals moest Bontekoe in het krijt treden ter verdediging der eer van door hem hooggeachte mannen. J. F. Sweitzer, beter bekend onder zijn latijnschen naam Helvetius 2), had een blauwboekje geschreven, waarin, voegt B. hem toe, „gy op t allergrouwsaamste verscheidene eerlyke en verstandige Mannen te hoonen, u niet en ontsiet"; hij gaf dus in 't licht een, 's-Gravenhage 22 Juli 1680 gedateerden, *Brief aan Jan Frederik Swetsertje, Gesworen vyand van alle reden en verstand, Hoofdlasteraar van de twee groote mannen Coccejus en Descartes, Mitsgaders Van alle sijne regtmatige Navolgers Godlooselijk en valschelijk overgehaald in sijn Verduyvelde Metoposcopia*, en beijverde zich daarin de cartesianen vrij te pleiten tegen de beschuldiging van ongeloovigen te zijn. Na nog eene oratie over de koorts gehouden te hebben, welke vermoedelijk aanleiding gaf tot het berijmd paskwil *Remedie voor de Rasende Koorts, van de Heer Bontekoe, Doctor in de Medicijne, versamelt in eenige Recepten door L. de Groot* 3), verliet Bontekoe 's-Gravenhage voor Amsterdam, waar hij bij den oud-schepen en raad Pieter Schaap vriendelijke huisvesting en veel toeloop, maar ook veel vijanden kreeg. Maar zijn leven in het vaderland in gedurig krakeel ziende verlopen, besloot hij in gezelschap van kapitein Kikol of Kijkholt, bij wien hij vervolgens logeerde en dien hij weinige oogenblikken vóór zijnen dood nogmaals zou ontmoeten, naar Hamburg te gaan. Zijn trouwe vriend Overkamp, die te Amsterdam med. doctor was en in 1685 drie deelen aan het *Nieuw gebouw van de Chirurgie* toevoegde, deed hem uitgeleide.

Te Hamburg was hij terstond in achtung, prinsen en graven raadpleegden hem, zegt het levensbericht. Hier had Bontekoe een goeden inval: de regeerende Keurvorst van Brandenburg was, anno 1682, in zijn 63ste levensjaar, en nu droeg B. hem op eene *Demonstratio, quod non detur annus climactericus seu 63 et 80, nec alius fatalis*, waarvan in 1683 te 's-Gravenhage eene uitgaaf in het nederduitsch verscheen onder den titel van *Kort en vast*

1) *Alwaar de gemene Praktijk der Chirurgijns van een menigte abuisen en verkeertheden, mitsgaders van wreetheid en moordadigheid overtuigd word* luidt verder de titel.

2) Geboren te Köthen in 1630, overleed hij in 1709 als «Lands-doctor» te 's-Gravenhage. Onder zijne vele geschriften komt voor: *Voorlooper aan C. Bontekoe tegen sijn Nieuw Bewijs*. 's-Grav. 1681.

3) Rott. 1682. 12 blz.